

[National emblem of Poland]

Minister of Culture and National Heritage

prof. Małgorzata Omilanowska

DOZ-3708/14/JC

Warsaw, 9 July 2014

Nativity Scene tradition bearers from Kraków

Ladies and Gentlemen,

I would like to inform you that by decision of 23 May 2014 the *Nativity Scene tradition* was inscribed on the National List of Intangible Cultural Heritage. I sincerely congratulate the applicants who make the effort of sustaining this beautiful and exceptional tradition for future generations. I hope that the inscription will contribute to the promotion of intangible cultural heritage and increase the awareness of the importance of tradition and intergenerational transmission among the society in general.

Regards,

[signature]

MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

prof. Małgorzata Omilanowska

DOZ-3708/14/JC

Warszawa, 9 lipca 2014 r.

Szopkarze Krakowscy

Uprzejmie informuję, że decyzją z dn. 23 maja 2014 r. *Szopkarstwo Krakowskie* zostało wpisane na Krajową Listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Serdecznie gratuluję Wnioskodawcom, którzy podejmują wysiłek zachowania pięknej i wyjątkowej tradycji dla przyszłych pokoleń. Mam nadzieję, że wpis przyczyni się do promocji niematerialnego dziedzictwa kulturowego i zwiększenia świadomości ogółu społeczeństwa wagi tradycji i przekazu międzypokoleniowego.

RAJCA MINISTRA

Joanna Cicha-Kuczynska

DYREKTOR

Departamentu Ochrony Zabytków

Jaček Dąbrowski

SEKRETARZ STANU

Piotr Zuchowski

THE NATIONAL LIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

Artistic and historical gunsmithing
The Nativity Scene (szopka) tradition in Kraków
The procession of Lajkonik
Rafting traditions of Ulanów
Corpus Christi celebrations in Łowicz
Esperanto as a carrier of Esperanto culture
The art of making and playing bagpipes
Żukowo school of the Kashubian embroidery
Falconry – a living tradition
Polish national dances
Celebrations in honour of St. Roch with the blessing of animals
Traditional bell foundry techniques used by the Felczyński family in Taciszów
Easter rhymes in Szymborze
The local dialect of Warmia as a medium of oral traditions
Toy-making traditions in Żywiec and Sucha Beskidzka
Honey hunting
Perebory – weaving traditions in the Bug river region

KRAJOWA LISTA NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Rusznikarstwo artystyczne i historyczne

Szopkarstwo krakowskie

Pochód Lajkonika

Flisackie tradycje w Ulanowie

Procesja Bożego Ciała w Łowiczu

Język esperanto jako nośnik kultury esperanckiej

Umiejętność wytwarzania instrumentu i gry na kozie

Hafciarstwo kaszubskie szkoły żukowskiej

Sokolnictwo - żywa tradycja

Polskie tańce narodowe

Uroczystości ku czci Św. Rocha z błogosławieństwem zwierząt

Tradycyjna technika ludwisarska Felczyńskich w Taciszowie

Przywołówki dyngusowe w Szymborzu

Gwara warmińska jako nośnik tradycji ustnych

Zabawkarstwo żywiecko-suskie

Bartnictwo

The Nativity Scene (szopka) tradition in Kraków

The Nativity Scene (szopka) Christmas tradition derives from the tradition of stationary Christmas cribs and nativity plays that were staged in churches during Christmas time. Contrary to the first crib that presented the birth of Christ in a crib against a rocky background, Kraków cribs located the Holy Family in the scenery of the city.

The first Nativity scenes were made in the middle of 19th century by carpenters and bricklayers from the Kraków area, mainly from Zwierzyniec. It enabled them to earn extra income in the dead of winter, when construction jobs were scarce. During Christmas, the cribs were carried by door-to-door carollers who obtained donations in return for a visit. From the second half of the 19th century, the bricklayers and construction workers of Kraków who specialised in making szopkas began to form a kind of a separate guild.

For decades, the intangible cultural heritage of the Nativity Scene tradition in Kraków has been continuously recreated by the members of the community and the citizens of Kraków. The szopka tradition is a traditional craft, which is transmitted from generation to generation, which has guaranteed its continuity since the 19th century.

Since 1937 - except for the World War II period – a competition presenting such artefacts has taken place each December. These works of art are traditionally brought to the Main Square of Kraków and placed at the footsteps of the Adam Mickiewicz monument. Since 1946, the Historical Museum of the City of Kraków has been responsible for organising this competition. The annual contest for the most beautiful szopka crowns several months of preparations and labour of the Kraków szopka makers.

The crib-making community encompasses four generations, for whom the competition for the most beautiful szopka marks an end to months of preparations and work. Among the group of several active constructors, the most active are the ones which have kept this tradition alive and transmitted it within families (Stanisław, Anna and Rozalia Malik, Lucyna Paczyńska and Dariusz Czyż, Marian Dłużniewski and Marzena Krawczyk, Tadeusz and Zbigniew Gillert, Jacek and Marek Głuch, Edward and Marek Markowski). Some of them have continued the tradition for decades (Maciej Moszew, Jan Kirsz, Paweł Nawała, Kazimierz Stopiński, Leszek Zarzycki, Marian Więcek, Piotr Michalczyk). Others belong to the youngest, ambitious generation which has just become interested in this tradition and the heritage of Kraków (Katarzyna Racka, Filip Fotomajczyk).

Szopkarstwo krakowskie

Zwyczaj budowania szopek w okresie świąt Bożego Narodzenia wywodzi się z tradycji statycznych szopek świątecznych oraz jasełek, między innymi wystawianych w kościołach w okresie świąt Bożego Narodzenia. Przeważały to szajki betlejemskie na tle skalistego krajobrazu. Umieszczano w nich figurki Dzieciątkła w żłobku, Maryi, Józefa.

Pierwsze szopki powstały w połowie XIX w. Tworzyły je ciela, rzemieślnicy z podkrakowskich okolic, głównie ze Zwierzyńca. Było to dla nich dodatkowe zajęcie w czasie martwego sezonu budowlanego. W okresie świąt chodzili ze swymi szopkami po domach. Od poł. XIX w. wśród rzemieślników i robotników budowlanych w Krakowie zaczął powstawać swego rodzaju odrębny cech szopkarzy.

Od dziesięcioleci niematerialne dziedzictwo kulturowe – tworzenie szopki krakowskiej, jest stałe odnawiane przez członków wspólnoty w relacji z ich otoczeniem – miastem Krakowem. Szopkarstwo krakowskie jest tradycyjnym rzemiosłem, które przekazywane jest z pokolenia na pokolenie zapewniając jego niestanne trwanie od XIX wieku.

Od 1937 roku – z przerwą na lata II wojny światowej – zawsze w grudniu, odbywa się konkurs, podczas którego prezentowane są rękodzieła. Tradycyjnie przynieszone są one na Rynek Główny w Krakowie i ustawiane u stóp pomnika Adama Mickiewicza. Od 1946 roku organizatorem konkursu jest Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Wspólnoty krakowskich szopkarzy tworzą członkowie o silnym poczuciu jedności i tożsamości lokalnej.

Do środowiska szopkarzy należą przedstawiciele czterech pokoleń, dla których coroczny konkurs na największą szopkę krakowską jest zwiastowaniem kilkunastotygodniowych przygotowań i pracy. Wśród kilkudziesięciu czynnych szopkarzy szczególną rolę w środowisku pełnią twórcy, którzy od pokoleń podtrzymują tradycję i dbają o jej rodzinny przekaz (Stachewski, Andrzej, Anna i Koralia Małkowska, Lucyna Paczyńska i Dariusz Czyż, Marian Dzięcielski i Marzenna Krawczyk, Tadeusz i Zbigniew Gilarowia, Jacek i Marek Głuchowia, Edward i Marek Markowscy), są osłonami kontynuatorami tradycji nieprzerwanie od dziesięcioleci (Maciej Moszew, Jan Kirsz, Paweł Nawala, Kazimierz Szopiński, Leszek Zaczęcki, Marcin Wiśniewski, Piotr Michałczyk), są najmłodszymi, czynnymi od kilku lat i szóstym pokoleniem, których zainteresowanie tradycją i jej dziedzictwem Krakowa (Katarzyna Racka, Filip Foltuszczyk).

